

Cieszyn



Stare miasto śląskie, dziś przedzielone granicą polsko-czeską. Pierwsza wzmianka o Cieszynie pochodzi z 1155 r., ale już wcześniej istniała tu kasztelania. Najstarszy gród mieścił się na Górze Zamkowej. W 1364 r. obok grodu lokowano miasto. Podczas rozbicia dzielnicowego, w latach 1316-1625, Cieszyn był stolicą udzielnego księstwa. W 1327 r. Kazimierz I Cieszyński uznał się za lennika czeskiego. Za czasów Wacława III (1528-1579) księstwo cieszyńskie przyjęło

protestantyzm. Po wymarciu miejscowej linii Piastów (1625) miasto przeszło w ręce Habsburgów, pod rządami których pozostało do 1918 r. W 1779 r. Austria i Prusy podpisały w Cieszynie traktat pokojowy kończący wojnę o sukcesję bawarską. W XIX wieku dokonał się proces przebudzenia narodowego cieszyńskich Polaków. Po I wojnie światowej obszar dawnego księstwa stał się terenem konfliktu polsko-czechosłowackiego, zakończony podziałem. Zachodnia część miasta, wraz z tzw. Zaolziem, została włączona do Czechosłowacji. W 1938 r. Zaolzie zostało przyłączone do Polski, ale po II wojnie światowej przywrócono granicę sprzed 1938 r. Dziś, po wejściu Polski i Czech do Unii Europejskiej, rośnie rola Cieszyna jako tranzytowego miasta granicznego i symbolu polsko-czeskiego porozumienia.

Awers: W centralnej części wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony napis: 2 ZŁ. U góry półkolem napis: RZECZOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2005. Poniżej orła stylizowany fragment muru miejskiego z blankami oraz z bramą o rozwartych wrotach, z uniesioną kratą w prześwicie. Pod lewą łapą orła znak mennicy: MW.

Rewers: Stylizowany wizerunek Rotundy św. Mikołaja. Z lewej strony romańska kolumna podtrzymująca sklepienie. U góry półkolem napis: CIESZYN.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Masa: 8,15 g Średnica: 27,00 mm Metal: stop CuAl5Zn5Sn1
Wielkość emisji: 1 100 000 szt.

Projektant awersu: **Ewa Tyc-Karpińska** Projektant rewersu: **Urszula Walerzak**

Jarosław



Gród w Jarosławiu został założony na początku XI wieku przez księcia kijowskiego Jarosława Mądrygo. W czasach piastowskich był jednym z tzw. Grodów Czerwieńskich, o które Polska i Ruś toczyły zawzięte boje. Za czasów Kazimierza Wielkiego Jarosław został ostatecznie przyłączony do Polski. W latach 1323 i 1375 dwukrotnie wydawano akt lokacji miasta. Władysław Jagiełło podarował Jarosław rodzinie Tarnowskich, których gałąź używała nazwiska Jarosławscy.

Korzystne położenie stało się przyczyną pomyślności gospodarczej, której szczytowy okres przypadł na przełom XVI i XVII wieku. W tym czasie stało się ważnym ośrodkiem intelektualnym, do czego przyczyniło się założone w 1574 r. kolegium jezuickie. Po potopie szwedzkim zaczął się upadek Jarosława. Podczas I rozbioru Polski (1772) przeszedł w ręce austriackie. Po upadku powstania kościuszkowskiego (1794) w mieście skupiła się polska emigracja polityczna. Zwane było wtedy „polską Koblencją”, przez analogię do Koblenckiej, gdzie zbrali się w tym samym czasie emigranci z ogarniętej rewolucją Francji. Znaczne zniszczenia spowodowała bitwa, do której doszło w okolicach miasta w maju 1915 r. Dziś Jarosław przyciąga turystów, oczarowanych jego urodą, nawiązując też skutecznie do swych tradycji akademickich.

Awers: W centralnej części wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony napis: 2 ZŁ. U góry półkolem napis: RZECZOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2006. Poniżej orła stylizowany fragment muru miejskiego z blankami oraz z bramą o rozwartych wrotach, z uniesioną kratą w prześwicie. Pod lewą łapą orła znak mennicy: MW.

Rewers: Stylizowany wizerunek kamienicy Orsettich. U dołu napis: JAROSŁAW.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Masa: 8,15 g Średnica: 27,00 mm Metal: stop CuAl5Zn5Sn1
Wielkość emisji: 1 100 000 szt.

Projektant awersu: **Ewa Tyc-Karpińska** Projektant rewersu: **Andrzej Nowakowski**

Bochnia



Bochnia to, obok pobliskiej Wieliczki, centrum wydobywania soli kamiennej. Najstarsza wzmianka o Bochni pochodzi z 1198 r. W 1251 r. odkryto i zaczęto eksploatować pokłady soli. W 1253 r. książę krakowski Bolesław Wstydlawy nadał miastu prawo magdeburskie. Obok cechów rzemieślniczych istniał w Bochni cech prasołów, czyli handlarzy soli. Szczególny rozwój przeżyła za panowania Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego. W 1337 r. król ufundował przytułek

dla górników, a w 1368 r. nadał statut żupom solnym. W następnych stuleciach Bochnia była trzecim co do wielkości miastem małopolskim (po Krakowie i Sandomierzu). Kopalnie soli w Bochni i Wieliczce były źródłem około 30% dochodów królewskich. Sytuację tę ilustrowało przysłowie: „Bez Bochni i Wieliczki Polska nie warta łojowej świczki”. Powolny upadek miasta zaczął się po potopie szwedzkim. W 1772 r. Bochnia znalazła się w zaborze austriackim. Do połowy XIX wieku była ważnym ośrodkiem wywozu soli na rynek austriacki, potem jej znaczenie zmniejszył rozwój innych salin. Kopalnia soli, uważana za jeden z najstarszych zakładów przemysłowych Europy, w latach 80. XX wieku stopniowo wyłączana była z eksploatacji i przekształcana w muzeum oraz uzdrowisko.

Awers: W centralnej części wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony napis: 2 ZŁ. U góry półkolem napis: RZECZOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2006. Poniżej orła stylizowany fragment muru miejskiego z blankami oraz z bramą o rozwartych wrotach, z uniesioną kratą w prześwicie. Pod lewą łapą orła znak mennicy: MW.

Rewers: Stylizowany wizerunek Kościoła p.w. św. Mikołaja, poniżej stylizowany wizerunek narzędzi górniczych z herbu Bochni. U góry półkolem napis: BOCHNIA.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Masa: 8,15 g Średnica: 27,00 mm Metal: stop CuAl5Zn5Sn1
Wielkość emisji: 1 100 000 szt.

Projektant awersu: **Ewa Tyc-Karpińska** Projektant rewersu: **Ewa Olszewska-Borys**





Miasto założone zostało w pobliżu dawnej stolicy Prus - Truzo. W 1237 r. Krzyżacy zbudowali tu zamek i założyli komturę, a w 1246 r. lokowali miasto na prawie lubeckim. Elbląg po wojnie trzynastoletniej (1454-1466) znalazł się w granicach Polski. Był członkiem Hanzy. Tradycyjnie rywalizując z Gdańskiem o handel wiślany, Elbląg był w gorszej pozycji z powodu zapiaszczania Nogatu. W 1577 r., podczas konfliktu Stefana Batorego z Gdańskiem, otrzymał liczne przywileje od króla, który chciał skierować

przez Elbląg cały polski eksport. Próba ta nie powiodła się, ale Elbląg zdołał zmonopolizować handel z Anglią. W latach 1585-1628 działała tu angielska Kompania Wschodnia (Eastland Company). Dwukrotna okupacja szwedzka (w l. 1626-1635 i 1655-1660) podkopała pozycję handlową miasta. W pierwszym rozbiorze (1772) Elbląg zajęty został przez Prusy. W XIX wieku miasto z coraz większym trudem utrzymywało status miasta morskiego, mimo założenia tu stoczni Ferdynanda Schichau (1837). Do rozwoju miasta przyczyniała się natomiast budowa linii kolejowych (1852) i Kanału Elbląskiego (1852-1860). W 1945 r. Elbląg powrócił w granice Polski. Dziś Elbląg nawiązuje do tradycji hanzeatyckiej i pokłada nadzieje rozwoju we współpracy z Obwodem Kaliningradzkim.

Awers: W centralnej części wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony napis: 2 ZŁ. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2006. Poniżej orła stylizowany fragment muru miejskiego z blankami oraz z bramą o rozwartych wrotach, z uniesioną kratą w prześwicie. Pod lewą łapą orła znak mennicy: MW.

Rewers: Stylizowany wizerunek Bramy Targowej. W tle z prawej strony zarys budynków, z lewej strony stylizowane wizerunki drzew. Z prawej strony napis: ELBLĄG.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Masa: 8,15 g Średnica: 27,00 mm Metal: stop CuAl5Zn5Sn1

Wielkość emisji: 1 100 000 szt.

Projektant awersu: **Ewa Tyc-Karpińska**

Projektant rewersu: **Roussanka Nowakowska**

Teksty na temat miast: **prof. dr hab. Wojciech Morawski**

Dystrybucję monet z serii „Historyczne miasta w Polsce” prowadzą:

- oddziały okręgowe Narodowego Banku Polskiego w miastach wojewódzkich;

monety wprowadzane są do obiegu:

6 grudnia 2005 – „Cieszyn”
24 stycznia 2006 – „Jarosław”
7 lutego 2006 – „Bochnia”
7 marca 2006 – „Elbląg”

- wybrane urzędy pocztowe, w tym urzędy w 32 miastach upamiętnionych serią monet;

monety dostępne są w terminach od:

8 grudnia 2005 – „Cieszyn”
26 stycznia 2006 – „Jarosław”
9 lutego 2006 – „Bochnia”
9 marca 2006 – „Elbląg”

Więcej informacji na temat serii monet,
dat wprowadzenia do obiegu oraz możliwości ich nabycia:

www.nbp.pl

www.monetyNBPonet.pl

32 HISTORYCZNE MIASTA W POLSCE

**Niepowtarzalna seria 32 monet
o nominale 2 zł upamiętniających miasta
o istotnym znaczeniu w dziejach Polski**

